

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Ungdomsvers, Første afdeling (1858-1860)

Citation: Brandes, Georg: "Ungdomsvers, Første afdeling (1858-1860)", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 301. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes12tom-shoot-workid56322/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

FØRSTE AFDELING

(1838—1860)

SEKSTEN AAR

Jeg synger højt det ud: det er min Lyst,
naar Havets sorte Søer bruse mægtigst,
naar Bølgen ruller Skummets Flokke prægtigst,
at styrte mig mod Vælde til dens Bryst,
at føle Strømmens Friskhed nær mit Hjerte,
dens Fart og Svulmen, som gør kold og varm,
og kløve Bølgen med min stærke Arm,
naar den har givet mig, hvad jeg begærte.

Naar Stormen brøler vildt, det er min Lyst
at vende kækt mit Fjed mod Nordenvinden,
at føle mine Lokker slaa mod Kinden,
der rødmer heftigt i den raske Dyst.
Det kildrer mig, den kraftige, den unge,
at se Orkanen svag imod min Kraft.
Jeg drikker Stormens Susen med min Lange,
jeg nipper ej til Druens varme Saft.

Naar Tordnen ruller over Jorden hen
og Fuglen dør af Skræk paa Træets Grene.
det er min Lyst at staa paa Marken ene
og med min Røst at overdøve den.
Og Zeus! naar Lynet knitrer i din Haand.
da griber jeg det som mit bedste Værge.
Mod denne Slægt, der blev en Slægt af Dværge.
jeg synger det som Straffens vrede Aand.

1858

TIL FOIBOS APOLLON

Foibos! du ler, o min himmelske Fader.
Foibos, du ler;
ser, hvor jeg raser, jeg kæmper og hader,
ser det og ler;
ser, hvordan Bjerge af Daarskab sig taarne
rundt om dit Barn.
ser, at jeg ret som en fradende Orne
suaeres i Garn:
ser, at jeg saares og strider og atter
fanger et Saar,
ser, hvor jeg segner, og ikkun med Latter
Fjenden du slaar! —
Ser du da da ikke Forvirringen seje,
ser ej min Ve?
Dumhed og Ondskab omkring mig sig lejre,
hvor kan du le!

Ak! jeg forstaar dig. Naar Livet besejres,
kvæles i Vrævi,
bliver hver Galskab saa gal, at den vejres
hen som en Trævl.

Ja, du har Ret, over Jorden lad bruse
Narrenes Skraal,
lad dem i Sejrens Pokal sig beruse
naa deres Maal!

Stærkt er de Aandløses Aand i Ekstase
nu mod dit Hvælv.
Engang vil selv de Forblindede rase
dumt mod sig selv.

* Da vil din leende Sol sine Straaler
slynge mod Jord.
Da det ej nytter, at Gaaskaben skraaler
dobbelst saa stor.
Da vil du smilende bruge din Bue,
bruge din Magt;
da vil den sprællende Dumhed du kue
taust, med Foragt.
Da ville Narrene skrige sig hæse
over din Glans,
da vil din Storm fra hverandre dem blæse
rundt i en Dans.
Da vil jeg selv for hvert Skud, som du skyder,
le som nu du.
End kan jeg ej; thi i Aarerne syder
det mig endnu.

AARETS RAN

Hvad? glider Aarets stolte Aand
med Skøjter paa sin Fod,
med Roser fra den friske Vaar
og Vinløv om det mørke Haar,
med Neget i sin stærke Haand
hen over Lethes Flod?

Han nærmer sig med Stormens Hast
til Kysten, hvor jeg staar.
Vig bort! Her er ej Isen fast,
den bærer ej saa tung en Last.
Fly, fly! O Himmel, Isen brast,
han synker, han forgaar.

Forgæves jeg ham frelse vil,
jeg er for svag dertil.
Han griber med sin stærke Haand
fast i mit Friluftsklædebon.
Brat ned det fra min Skulder gled,
det sank i Dybet ned.

Hvad har han ranet dig? i All
en bræmme Toga, Ven!
en Barndragt, hvis Purpursøm
var Tant som Barnets falske Drøm.
Hvad gør det, at din Toga faldt?
En ny du faar igen.

Ak nej! Langt mer end hvad du ser
har han berøvet mig.
Den Purpurbræmme om min Dragt
kom frem ved Barndomsdrømmens Magt.
Slig Glans kan jeg ej skabe mer,
saa Mand jeg kan det ej.

O stig af Dybet op igen,
stig op, stig op til mig!
Bring Dragten med sin Purpursøm,
bring mig min Barndoms gyldne Drøm!
Stig op, stig op, stig op igen!
Ve mig, han kommer ej.

Januar 1858

Til det 17de Aar har Drungene i det gamle Rom en Purpurstribet
om Nationaldragten, den hvide Toga. Denne saaledes smykkede Barndragt kaldtes *Toga praetexta*.

VOKALFARVERNE

Ja Digteren er Maler; en Pensel er hans Pen
hans Farver er de brogede Vokaler.
En Seer lig han stiller sig for sit Lærred hen;
med Sprogets Paletpragt han maler.

Men Den, hvis Blik er støvt og hvis Farvesans er kold,
han ser ej Maleriets Farver flamme;
imellem ham og Billedet er evig rejst en Vold
af Taage, saa de tykkes graa og tamme.

Han hører Lyden A, men han skuer intet Rødt;
E er ej hvidt for slige Sansers Raahed.
Det gule I, der skinner som Guld, for ham er dødt;
han føler ikke U'ets dybe Blaaehed.

For ham er Vokalen det døde Ciffer blot,
det Ord, der maler, Tegn, men aldrig Billed.
For ham er Regnbuherligheden bare Graat i Graat,
han fatter ej hvad Kunstneren har villet.

Men Ordet har ej Klang bløi, har Lød og Duft dertil.
og friske Sanser fordres, vil man nyde
den smeltende Ynde, det rige Farvespil,
hvormed en Kunstners Sprog kan Hjertet fryde.

Har du da ikke Sanser, kan ej betages saa,
end ikke se det Skær, Vokalen arver, .
saa last ej Maleriet, du ej forstaar dig paa.
det Maleri, hvorpaa du ej ser Farver.

Januar 1859

VINTERAFTEN PAA ST. ANNÆ PLADS

Som Pailletter, spredte paa det blaa
 Himlens Klæde, Stjernerne blege staa.
 Maanen deres Glans fordunkler.
 Se! de sorte Tegl paa Kirkens Tag
 spille med hvidlig Glans i Lag paa Lag
 nu da Maanelyset paa dem funkler.
 Langs med Kirken gaar der en Allé.
 Knapt er et vissent Blad paa dens Trær at se.
 Gassen mellem dem slaar ud sin Vifte.
 Hist paa Søen blinker koldt et Fyr.
 Lyset svandt! og sig atter nu forny'r
 for med Mørket atter om at skifte.

Kold er Luften, hedt er dog mit Blod.
 Raskt jeg gaar, mens under min rappe Fod
 nu og da et lille Isspejl klirrer.
 Skarpt begrænset, mørk og gigantisk stor
 glider min Skygge henad den lyse Jord,
 i hvis Indre ned den stirrer.
 Der er en evig Ild. Mon Skyggen ser
 gennem den stivnede Skal, det frosne Ler
 ned, hvor de tunge, glødende Bølger vælte?
 Nok saa smukt er dog vist mit skønne Syn:
 Maanen, der glider langsomt hen over By'n
 og Orion med sit gyldne Bælte.

1859

MORGEN PAA LANGELINIE

Vaarstærk du er, du Straale, som kommer fra Solen,
flydende, blinkende Sølv bliver Havet, du naer.
Nordvindens Gud, som med sorte, flagrende Haar
flyver herhid paa stærke Vinger fra Polen,
midt i det brede Bryst du dit Flammespyd slaar.

Se og med svagere Siag sig nu Vingerne sænke;
under den sejrende Sols Straaler de nøle;
Bølgerne bruse nu ikke mer imod Stranden; de stænke
Skummet mod Stenene kun, og en mildere Vind
nu kan jeg føle saa kælende køle min Kind.

KLIMPRERI

O for et Kys af denne Mund,
o for engang med henrykt Hu
ved Sommertid, en Aftenstund
af denne Mund at kaldes Du —
Dage jeg gav, Uger jeg gav,
gik ung i min Grav.

Smil da til mig, du Rosenkind,
ser til min Nød, I Øjne graa!
Lad mig dog ej med Sorg i Sind
af Savnet dræbt før Tiden gaa
uden et Kys, uden et Ord
i den kolde Jord!

VE DEN, SOM ALDRIG SAA DIG

Ve den, som aldrig saa dig,
hvad har den Stakkel set!
Men tifold ve den Arme,
hvem det Syn blev beredt!
Han flakker som en Daare
ad alle vide Veje,
gaar om Natten fra sit Leje
og staar paa Gaden ude
og stirrer mod din Rude
som jeg nu.

NAT I DET FRI

Solen sank. Bølgerne slaa
Slag i Slag mod Stranden.
Øverst oppe er Himlen blaa,
men gylden og bred er Randen.
Lukas, den hellige Maler, staar
paa Søens blanke Flade;
hans højre Haand til Himlen naaer,
hans Fødder Bølgerne bade.
Som en Frise forneden om Himmelens Rund
han tegner med Kridt paa den gyldne Grund
Englenes hellige Skare.
Den vii min Sjæl bevare.

Mørket stiger. Trindt omkring
Alt i Mulm sig hyller,
Uglen omkring mig flyver i Ring
og fast i sin Kres mig tryller.
Ild i dens Øje glimter.
Saa synker den ned for en Skikkelses Fod,
Ivis Omrids først nu jeg skimter,
thi taus den Mægtige stod.

Visdoms Gudiade sin Mund oplader:
I Tankernes Nat er den klareste Dag.
Men Dæmringen sky! Den gør sværmerisk spag.
Den skaber det Væsen, jeg hader.

Morgenen dæmmer. Hun svinder. Og se,
de vaagne, de sjungende Fugle,
og jage paa Flugten med Spot og Spe
Pallas Athene! din Ugle.
De prise med Sang det rødmende Skær,
for hvilket Stjernerne falme;
det er som sang de en Salme
til Lindring og Trøst for Enhver.
Det er, som de Kvalen forstørred,
kun for at lokke Taarerne frem
til Lindring og Trøst for Enhver, i hvem
Taarerres Kilde forterred.

FORBI

Det er forbi,
jeg ser det vel,
jeg vandrer ad en suever Sti
langs Aasen af et skyhøjt Fjæld
og hører alt med fattet Sjæl
den dumpe Larm af Fossens Væld,
som snart jeg styrter i.
Saa favn mig da, du vide Rum!
Fos, krans mig med
din Krans af Skum,
og dyk mig ned
og slyng mig op
som Fisken stum,
og knus min Krop
mod Klippens Kant
og stænk mig med
din Diamant.
Og kald saa med dit dybe Brum
fra Øst til Vest
de vilde Fugle rask til Gæst
og lad dem holde sig en Fest
paa Aadslet ved
din stejle Bred —
saa er det bedst.

LATTER

Du bitre Latter! kom og trøst mig nu!
I Ord at tolke Kval jeg aldrig nægted
og Sangens milde Velklang blev mig nægtet.
Latter! jeg trænger til dig, kom da du!

O var det Alt, at hvad min vilde Hu
mest attraar, støder bort mig, da jeg fægted
alene Kampen ud og Sorgen ægted
og tyede til Taarer uden Blu.

Men at en Flok, jeg væmmes ved og hader,
paatvinger mig sin gamle Kærlighed,
og fordrer Gunst og Tak og milde Lader —

vil kæmpe med om hvad den selv ej véd,
slaa med mig for hvad selv den aldrig fatter —
derfor du trøste, du min bitre Latter!

1860

VANDRENDE RIDDER

Saalønge der findes et Bjerg, en Sø,
et Land, som jeg ikke har skuet;
saalønge der gives en dejlig Mø,
for hvem ej mit Hjerte har luet;

Saalønge Uret en Kæmper har,
jeg ikke fik overmande;
saalønge i Danmark som udenlands
Hæderens mørke Laurbærkrans
snoer sig om Uslingers Pande.

Saa længe har min Sjæl ikke Fred,
den vandrende Ridder maa vandre.
Ve mig, der behøver en Evighed
og dog maa dø som de Andre!

April 1859

STEMNINGSLIV

Som Skyer drage
for Vejr og Vind,
Stemninger jage
gennem mit Sind.

Synke og klage,
løftes og sukke,
juble, naar vage
Billeder smukke
op fra Dybet i Sjælen dukke —
det er det Eneste, jeg har tilbage.

Kunde jeg dog for mit Hjerte lukke!
Kunde jeg hærde det daarligt svage
Hjerte mod Alt, hvad der ind sig trænger
de lange Dage —
ak det haaded mig ikke længer
end til, vugget paa Nattens Gænger,

Hjertet stemtes,
Længsler vakttes og ikke stillet
før, mens hver Beslutning forglømtes,
alle Strengene gennemspillet.

MOTTO

Højt op til Lysets og til Kunstens Hjem!
Dybt ned i Tankens dybe, rene Vaande!
Vidt frem til fremmede, til fjerne Lande!
Højt op, dybt ned, vidt frem!

1860